

GENT IN 1858

In de vorige bijdrage hebben we gezien, dat bij de gemeenteraadsverkiezingen van oktober 1857 de liberalen de overwinning hadden behaald en dat Charles de Kerchove benoemd werd tot burgemeester. Begin januari werden de schepenen aangesteld : Jacob Dubois, Gustaaf Callier, De Maere-Limnander en A. De Leu. J. Dubois, die lid was van de gemeenteraad vanaf 1848, overleed op 9 februari en zal als schepen vervangen worden door Aug. De Cock.

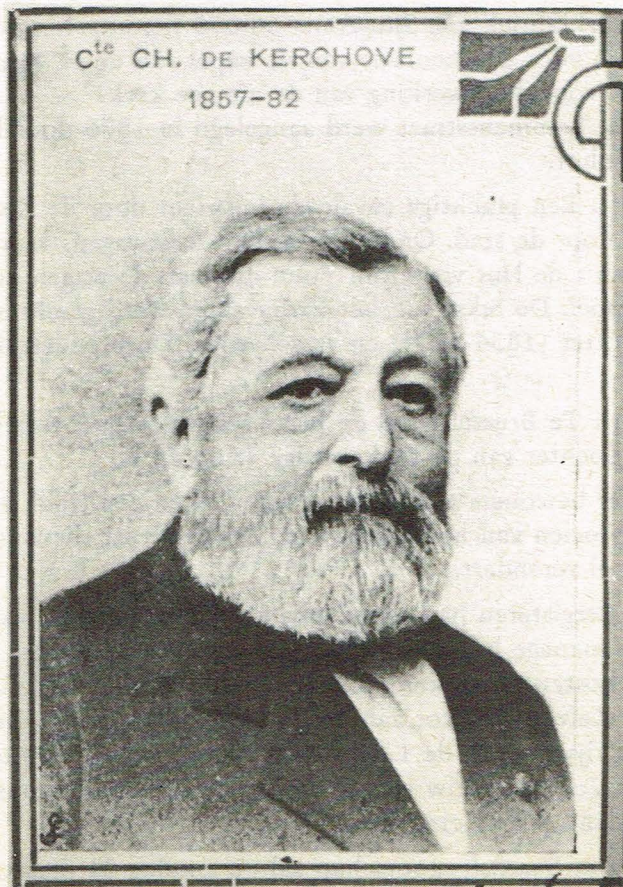
2 Januari : Cartes de visite glacées 1° qualité gravées au diamant.

Qualité supérieure : 1,50 fr. les cent

Qualité superfine : 2,00 fr. les cent

Spécialité de cartes gélatinées. Rue des Vanniers 14 Gand.

3 Januari : Sedert de opening van het slachthuis hebben de slaggers

merkelijk de prijs van het vlees verhoogd. Dit veroorzaakt veel misnoegen onder de burgers en vooral bij de werklieden, die zelfs wanneer het vlees goedkoop is, het maar zelden op hun tafel te zien krijgen.

De dienst op het spoorwegvak station-dok wordt met de dag levendiger. Verscheidene ladingen hout, vlas, zout, lijnzaad zijn van de havens in transit vervoerd geworden naar Frankrijk en Duitsland.

11 Januari : Heden had in Spiegelhove een wapen-assaut plaats ten voordele van de vrouwen en kinderen van de onlangs hier veroordeelde fabriekarbeiders. Het feest heeft 300 fr. opgebracht.

3 Februari : Hippoliet Lammens, die lid was van de gemeenteraad sedert 1848 overleed op 3 februari. Hij bezat een aanzienlijk fortuin en schonk bij testament aan de burgerlijke godshuizen van Gent 250.000 fr., aan het Liefdadigheidsbureau 30.000 fr. waarvan de interest moest dienen voor het uitdelen van brood aan de behoeftigen en aan de kerkfabriek van Sint-Anna 50.000 fr., waarvan de helft moest dienen voor de decoratie van de kapel van de H. Maagd en de andere helft voor de afwerking van de nieuwe kerk.

De Hippoliet Lammensstraat werd aangelegd in 1876 door het oud Groot Begijnhof.

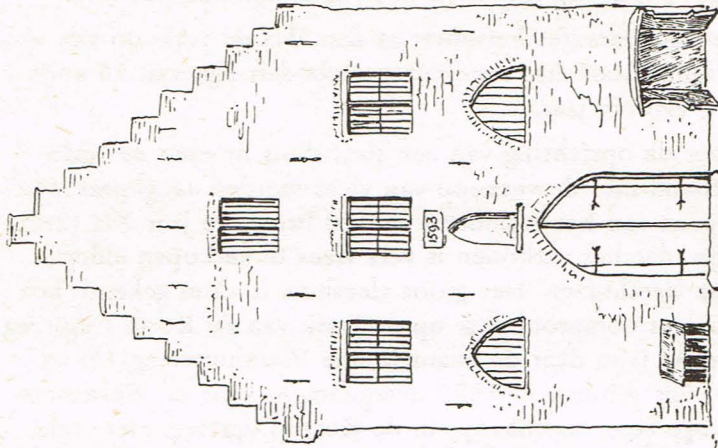
15 Februari : Een prachtige cavalcade ingericht door de Zonder Naam trok door de stad. Onder de talrijke feestwagens kunnen vermeld worden : de Hut van Oom Tom, disfeest, de wagen der apen, het teerlingspel. De tekst van het karnavallied werd geschreven door Frans De Potter (1834-1904) en verscheen in De Broedermin van 17.2.1868.

18 Februari : Te Brussel werd de prinses Louise-Marie-Amelie geboren, eerste dochter van de toekomstige Leopold II.

4 Maart : De bewoners van de Koestraat vragen een riool te bouwen voor het afvloeien van het regenwater, dat de straat thans in een slijkerige poel verandert.

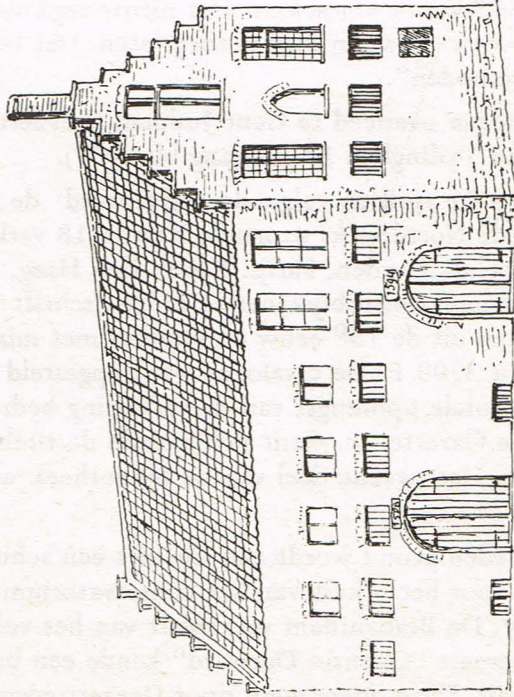
13 Maart : Eergisteren had de openbare verkoping plaats van de bomen van de manege bezijden de Keizerpoort. De opbrengst zal dienen om de kosten te dekken voor de aanleg van de wandeling op de vest van de Keizerpoort tot aan de Sint-Lievenspoort. We hebben gezien, dat de rijsschool in de Lange Violettenstraat werd gebouwd in 1851-1853. Voor de bouw van de rijsschool leerden de kurassiers dus te paard rijden op de Keizersvest.

17 Maart : Het Vondelgenootschap zal op zondag 21 maart in de

Petite boucherie

*Rebâtie en 1828. Le dessin par Desmire
fut achevé le 23 mars, à 7 h. du matin.*

1594

La cad. l'ancien & la petite boucherie

Het oud Vleeshuis

Minard-schouwborg het stuk De Fabriekwerkers van Gustaaf Corijn en Anne-Mie van N. Destanberg opvoeren.

12 April : De bewoners van de Kortrijkse Poort hebben een petitie ondertekend, waarin gevraagd wordt, dat de militaire overheid geen schijfschietingen meer zou inrichten in de grachten van het fort.

15 April : De burgemeester herinnert er aan, dat de verkoop van verse zeevis aan huis alsook het rondleuren verboden zijn van 16 april tot 14 oktober van elk jaar.

17 April : Door de oprichting van een slachthuis moeten de reglementen in verband met de verkoop van vlees worden aangepast. Het voornaamste punt van het reglement van 10 brumaire jaar XII (2.11. 1803) bepaalde, dat het verboden is vers vlees te verkopen elders dan in de twee vleeshuizen. Het groot vleeshuis is alom gekend; het klein vleeshuis was oorspronkelijk op de hoek van de Korte Dagsteeg en de Vogelmarkt (van daar de naam Kleine Vleeshuissteeg) en na de sloping van het gebouw in 1822 overgebracht naar de Wolweverskapel (de huidige bioscoop Savoy) in de Korte Dagsteeg. Het reglement van 1803 wordt afgeschaft. Het nieuw reglement bepaald "De verkoop van vers vlees aan huis is toegelaten. Het leuren met vers vlees blijft verboden".

19 April : Heden overleed te Gent Judocus Steyaert. (biografie : zie Gendtsche Tydinghen 1° jaargang blz. 107).

21 April : Op 21 april en volgende dagen werd de rijke bibliotheek van Borluut de Nortdonck, wonende Kouter 18 verkocht. Talrijke vreemdelingen uit Londen, Parijs, Rijsel, Den Haag, Rotterdam waren de verkoping komen bijwonen. Het handschrift Le Livre des bonnes moeurs uit de 15° eeuw en versierd met miniaturen werd verkocht voor 3700 F. De catalogus werd opgesteld door P. Vandermeersch. De totale opbrengst van de verkoping bedroeg ongeveer 90.000 F. De Gazette van Gent publiceerde de titels van de boeken en de prijzen. Het tweede deel van de bibliotheek werd verkocht half juni.

24 April : Heden avond wordt aan Gevaert een schitterende serenade gebracht door het orkest van het conservatorium onder de leiding van Ch. Miry. De Brabantdam was zwart van het volk. De laatste opera van Gevaert "Quentin Durward" kende een buitengewoon succes te Parijs. Deze opera werd door Gevaert gecomponeerd in de Gentse dierentuin.

28 April : Oud-burgemeester Delehaye is verhuisd naar Merendree.

30 April : Volgens de Broedermin bestaat in enige fabrieken de gewoonte, waarbij de arbeiders verplicht zijn op zondag de machines te kuisen. In enkele fabrieken is dit gebruik reeds afgeschaft. De Broedermin wenst, dat dit in al de fabrieken zou gebeuren. Dit artikel werd overgenomen door de Gazette van Gent.

1 Mei : Heden was er feest in de Savaanstraat. De mei werd geplant op de kerk van de H. Verlosser van het Sint-Barbaracollege. Vlaggen wapperden en lover versierde tot de hoogste toppen van het gebouw. Nu de stellingen grotendeels zijn weggenomen, prijkt de heerlijke gevel in gans zijn pracht. De buitenmuren zijn in witte steen van Rochefort en versierd met randstenen in blauwe arduin.

4 Mei : Te Gent overleed Jan Lebrocquy, rechter, op de leeftijd van 64 jaar. Prudens Van Duyse sprak de lijkrede uit. Jan Lebrocquy was de stichter en uitgever van het Letter- en Staatkundig Dagblad, dat twee maal per week verscheen in 1820. Het was een regeringsgezind kultureel blad. Hij was de broeder van Pierre Lebrocquy (1797-1864), die een tijd journalist was te Gent.

17 Mei : Gisteren hebben de werklieden van de Gentse Spaarzame Bakkerij in de Lange Violettenstraat het derde jaar van hun bestaan gevierd.

19 Mei : Men is in de meersen achter Ekkergem over de stadsgracht bezig met het plaatsen van doelen voor de schijfschieting van de burgerwacht.

29 Mei : Behalve nog een zeer klein deel zijn de kasseiwerken van de weg leidende van de Heuvelpoort naar Zwijnaardedorp geheel voltrokken. Reeds vier jaar werd op Zwijnaarde het werk beëindigd, maar het deel op het grondgebied Gent bleef ongekasseid.

Te Gent overleed Jan Baptist Van de Woestyne d'Hansbeke, 83 jaar oud, wonende Gouvernmentstraat. Het fortuin van deze grondeigenaar werd geschat op ongeveer 5 miljoen in onroerende goederen. Een derde van de nalatenschap werd bestemd voor liefdadige werken; het overige zal verdeeld worden onder verre bloedverwanten. (Gazette van Gent).

12 Juni : Te Koop : Sint-Lievensstraat : vijf huizen (244, 246, 248, 250, 252) en een beluik met dertien woningen, dat uitkomst op de stadsvesten (= Keizersvest). Groot : 658 m². Totale opbrengst per jaar : 1462,72 F. (de vermoedelijke huurprijs was dus voor een huisje in het beluik 1,40 F per week en voor de overige huisjes dertien frank per maand)

Te Koop : Lange Wijngaardstraat : drie huizen en een beluik met veertien woningen groot 667 m2. Totale opbrengst : 1828,08 F.

24 Juni : De kerkfabriek van de Sint-Michielskerk had sedert enkele jaren het plan een nieuw hoofdaltaar te laten bouwen. De architect Minard werd met het ontwerp belast. Het altaar is in gebloemde gotische stijl; het onderste gedeelte is in wit marmer, de vijf treden zijn in rood marmer. De 32 beelden, die het altaar versieren, zijn het werk van de Antwerpse kunstenaar Van Arendonck. Gisteren is men begonnen het altaar te plaatsen.

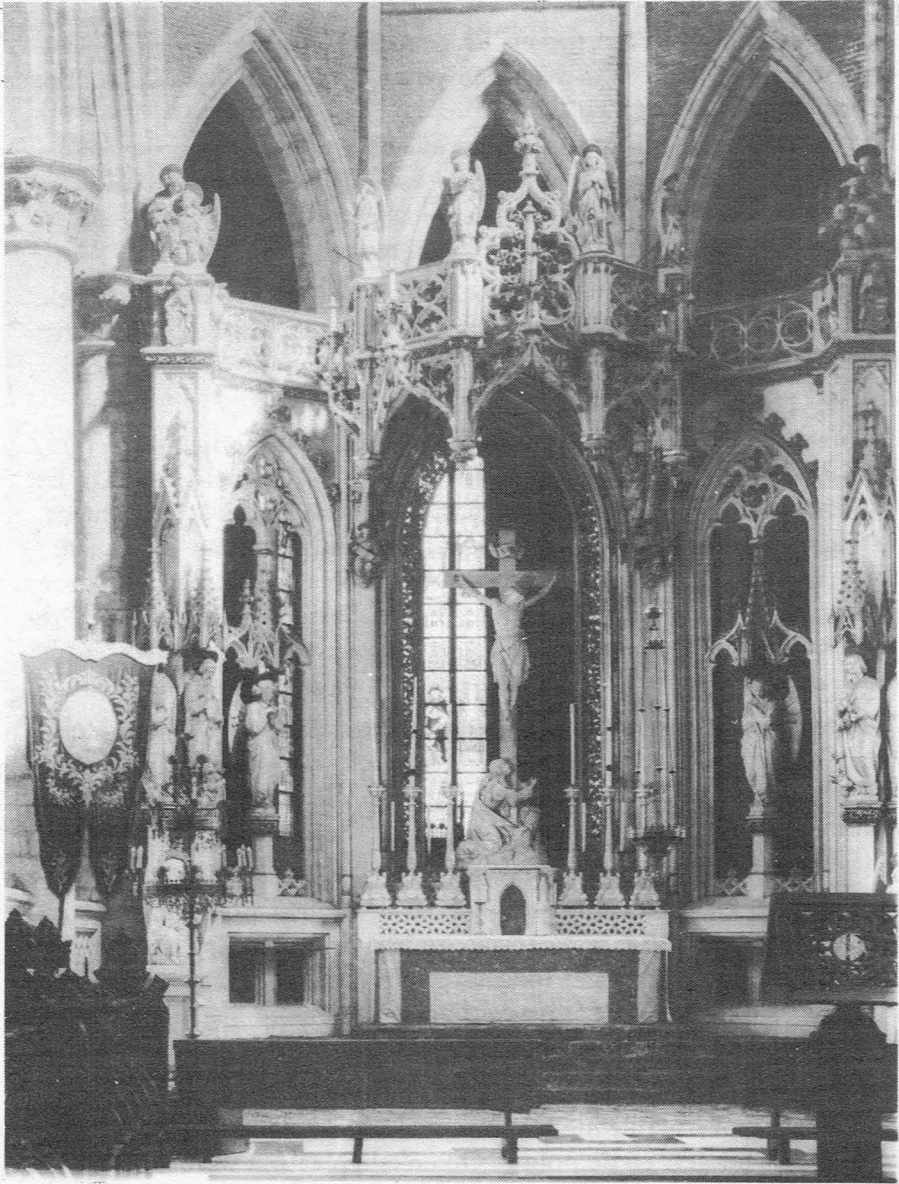
26 Juni : De heer Dubois vraagt in de gemeenteraad waarom het Jerusalemstraatje niet geplaveid is.

De minister van justitie vraagt aan het stadsbestuur de bouwmaterialen nodig voor het bouwen van de gevangenis op de Nieuwe Wandeling vrij te stellen van de octrooirechten omdat het een gebouw van openbaar nut betreft. De gemeenteraad wijst er op, dat al de andere gebouwen van openbaar nut zoals hospitalen, scholen, kerken onderworpen zijn aan het octrooirecht; het Liefdadigheidsbureau is onderworpen aan het maalrecht. Het motief openbaar nut is dus onvoldoende. De vraag wordt verworpen. De inkomsten van de octrooirechten op de bouwmaterialen bedroegen in 1858 90.387 F; in 1859 zijn deze inkomsten gestegen tot 141.876 F. De vermeerdering is hoofdzakelijk toe te schrijven aan een grotere invoer van kalk (+ 5000 F), bakstenen (+ 28.000 F), ijzer (+ 7000 F) en natuursteen (+ 9000 F). We mogen aannemen, dat voor de bouw van de gevangenis de staat ongeveer 50.000 F octrooirechten aan de stad Gent heeft betaald.

2 Juli : De beruchte De Geest, gewezen katholiek priester, die zich tot het protestantisme had bekeerd en in de Van der Doncktdoorgang woonde, waar hij boekjes tegen de Roomse godsdienst verkocht, heeft zich opnieuw tot het katholicisme bekeerd. Hij publiceert thans een brochure "Le libre examen du protestantisme ou motifs de mon retour au catholicisme".

5 Juli : Aan de tussentijdse verkiezingen voor de gemeenteraad namen slechts weinig kiezers deel. J. Vuylsteke, raadsheer, de Coster, Timmerman, A. Colson, Van der Beyl en Burggraave werden verkozen.

11 Juli : Aan een groot muziekfestival ingericht door de Koormaat-schappij met als voorzitter schepen de Maere, die volgens de Gazette van Gent Vlaamsvoelend is, nemen 36 maatschappijen deel.

Altaar van de Sint-Michielskerk. (Copyright A.C.L. Brussel)

18 Juli : Op het kerkhof te Sint-Amandsberg werd het gedenkteken ter ere van Mengal ingehuldigd. Door Victor Lemaire werd een medaille van 50 mm. met de beeltenis van Mengal gegraveerd. Een zilveren medaille kost 25 F, een bronzen medaille vijf frank.

23 Juli : Volgens het kontrakt met de pachter voor het plaatsen van

stoelen op de Kouter zal maar een recht van vijf centimes per stoel mogen gevraagd worden tijdens de concerten. De eerste verpachting had plaats op 4 juli 1858 voor een periode van tien jaar. De jaarlijkse pachtsom bedroeg tien frank.

De niet overdekte spoorwegwagens dienen in België nog voor het vervoer van de troepen. Dezer dagen kwamen te Mechelen 200 lotelingen aan, die vier uur lang aan een hevige regen waren blootgesteld. De jongelingen waren in een betreuringswaardige toestand.

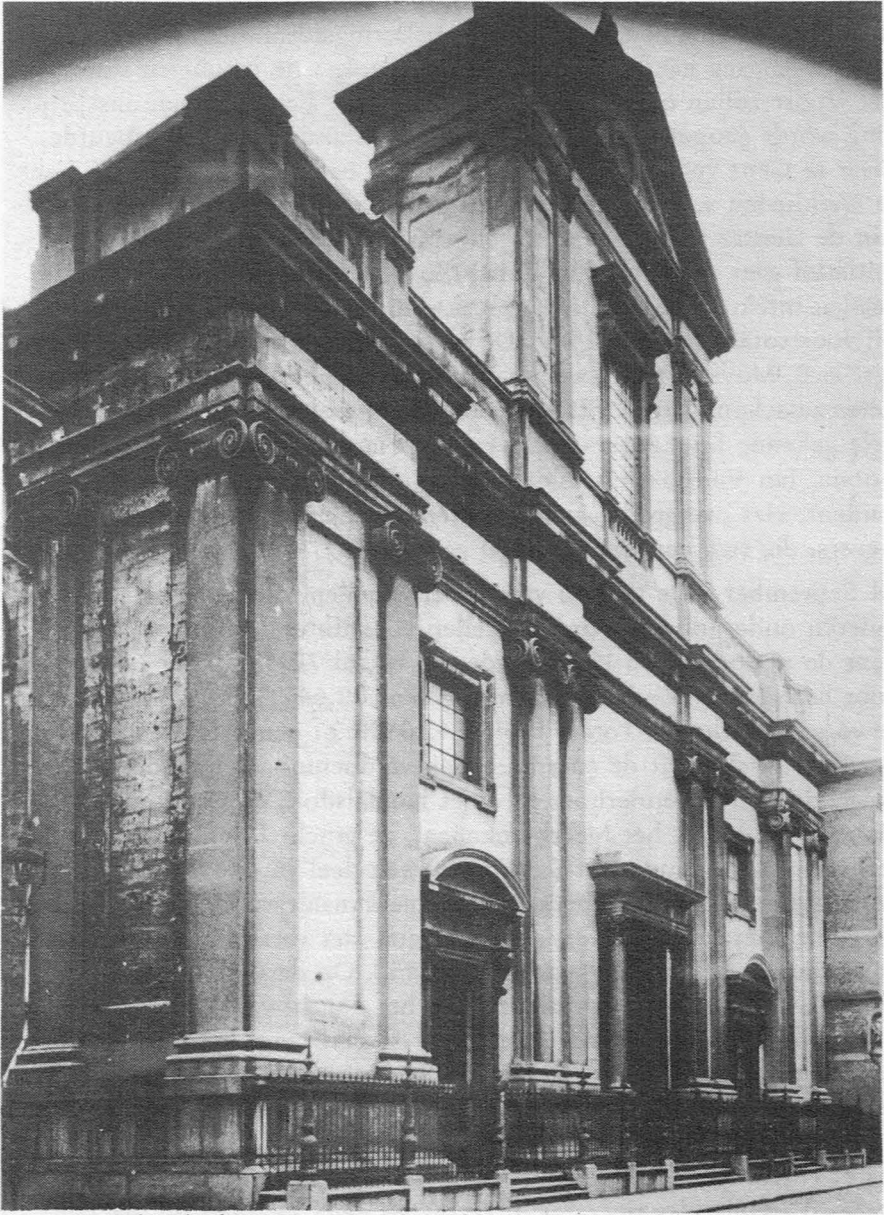
24 Juli : De gemeenteraad bespreekt het voorstel van het ministerie van openbare werken in verband met het graven van het verbindingskanaal tussen de Brugse Vaart en het kanaal van Terneuzen. Het kanaal zal gegraven worden 1868-69.

28 Juli : De Gazette van Gent betreurt, dat de uitnodigingsbriefjes voor de verkiezing van de officieren van de burgerwacht enkel in het Frans werden opgesteld. Op 2 augustus publiceert de G. v. Gent de uitslag van de verkiezing. Alzo krijgen we één beeld van de Gentse burgerij. Onder de verkozenen ontmoeten we : K. De Beer, H. Story, E. Cambier, K. Pickaert, Fredericq, F. De Bast, V. Bruyneel, B. Grenier. We hebben zo het gevoel, dat er een verband bestaat tussen de verkiezingen voor de burgerwacht en deze voor de gemeenteraad.

2 Augustus : Gisteren om negen uur is langs de spoorweg een karavaan Gentse werklieden vertrokken, die zich naar Rusland begeven. Een groot aantal vrienden en nieuwsgierigen hebben de stoutmoedige arbeiders uitgeleide gedaan. Volgens De Broedermin gaan deze werklieden naar Kiew.

18 Augustus : De gemeenteraad herziet de reglementen op de graanmarkt. Voortaan is het vervoer van granen en zaden op het grondgebied van de stad allè dagen toegelaten. De openbare markt wordt elke vrijdag gehouden. Het blijft verboden op andere dagen graan op de openbare weg te verkopen.

2 September : De G. van Gent meldt, dat op 26 augustus en op 2 september, op verschillende plaatsen in de stad soldaten gevochten hebben met burgers en de politie. Op enkele plaatsen werden venster-ruiten stuk geslagen. De Gazette van Gent vraagt wanneer eindelijk zal verboden worden, dat de soldaten buiten de dienst gewapend mogen uitgaan. De avond van de volgende dag trokken opnieuw troepen soldaten van 20 tot 50 man met de sabel aan de riem naar de omgeving van de Veldstraat. De soldaten hebben opnieuw de sabel getrokken in de Kromsteeg en in enige herbergen schade aangericht.

De Sint-Barbarakerk. Savaanstraat.

3 September : Metdepenningen, stafhouder van de orde van de advocaten, is gisteren tot voorzitter van de Concorde verkozen. Te Brussel heeft Michel Van der Voort geweigerd zijn belasting te betalen, omdat men hem geen Vlaams belastingsformulier wilde zenden. Deze weigering heeft een proces voor gevolg : de meubelen van Van der Voort zullen openbaar worden verkocht. Een nationale inschrijving wordt geopend. We weten niet wat in andere steden gebeurde, maar te Gent verschijnt in de Broedermin een oproep en bij de Gentse werklieden worden inschrijvingslijsten verspreid. Bilen, voorzitter van de Gentse vlasspinneren, is een van de propagandisten, maar het initiatief gaat zeker uit van Emiel Moyson. Broedermin publiceerde zestien intekenlijsten; in totaal brachten 607 personen hun steentje bij voor totaal van 100,17 F. De eerste persoon vermeld op de eerste lijst is E. Moyson voor twee frank, daarna komt de Gentsche Spinnersmaatschappij voor vijf frank en Bilen voor 25 centimes. Nog enkele gekende intekenaars : Lieven De Winne : 50 centimes, Felix Boone, Jan Verschaffelt, bloemist, Adolf De Franne, N. De Pauw, student. Het overgroot aantal intekenaars zijn echter spinners en wevers, die tien centimes hebben gegeven. (1)

24 September : De talrijke vaarten en kanalen, die door de stad moeten onderhouden worden, stellen voortdurend problemen. Tijdens de periode 1846-1857 werden in totaal 70 494,69 fr uitgegeven voor het gewoon onderhoud en nog eens 72.647,30 fr. voor buitengewoon onderhoud. Totaal : 143.141,99 fr of gemiddeld 11,928 fr. per jaar. Toch geeft de toestand geen voldoening. Gent moet de volgende vaarten onderhouden : het handelsdok, de Ottogracht, de Houtlei, de Lieve, het Meerhemkanaal, de gracht Dampoort tot Viserij, de gracht Dampoort-Sassepoort, een deel van de Schelde tot de Watermolen en nog een aantal kleine kanaaltjes. Opnieuw buigt de gemeenteraad zich over het probleem. Het verslag geeft ons een nauwkeurige beschrijving van de toestand. Op de wijk Heilig Kerst zijn een drietal kanaaltjes, waaronder het kanaal van Stekene. Het kanaal begint aan de Minnemeersbrug en gaat langs het Nieuwland, onder de Priesterstraat en achter de Sassepoortstraat met verschillende vertakkingen. Totale lengte : ongeveer 1000 meter, breedte ongeveer drie meter. Het verslag zegt "het zijn slechts des eaux stagnantes et corrompues. Il sert de receptacle aux eaux ménagères et aux fossés d'aisance des riverains; il reçoit les eaux chaudes de dix condensateurs de machine à vapeur. Ces eaux dans un état de fermentation putride continuel ne sont pas même propres aux usages grossiers des ménages et pourtant dans leur parcours elles doivent alimenter

deux filatures de coton, quatre d'étoupes, un atelier de construction, une fabrique de produits chimiques, une teinturerie, quatre brasseries, six blanchisseries". Zeker is de toestand ver van poëtisch. De toestand zal later verder worden besproken.

Zondag 26 september : Opening van de zaal Flora, Holstraat 40, Gent. Alle zondagen luisterrijke danspartijen. Toegangsprijs : 16 centimes per persoon, waarvoor men een pint bier bekomt.

30 September : Heden had de aanbesteding plaats voor het bouwen van een gevangenis op de Nieuwe Wandeling. De aanbesteding werd toegewezen voor 1.182.000 F.

2 October : De Broedermin verdedigt de volgende stelling : De innige vereniging van het liberalismus en de vlaamsgezindheid opent een heerlijk verschiep. Wat wij willen is het geluk, de welvaart, de grootheid van het Vlaamse volk. De taal is het voornaamste, maar niet het enige element der volkswelvaart. Om slechts enkele punten te vermelden, zo schijnen ons de schoolplichtigheid, de hervorming der militiewetten, de rechtvaardige verdeling der belastingen, zo wel over de verschillende streken als op de verschillende standen der maatschappij oneindig tot het algemeen welzijn te moeten bijdragen. Dezer dagen is het twintigste spoorrijtuig tweede klas vervaardigd in de werkhuizen Carels. Deze rijtuigen zijn meesterstukken wat betreft vorm en sierlijke decoratie.

3 October : De nieuwe Brusselse bierpomp is nu te Gent voor het eerst in gebruik in de Estaminet du Commerce in de Schouwburgstraat. De Brusselse bierpomp is aan te bevelen voor de tappers, die de gezondheid van hun klanten beogen. Met het nieuwe toestel is geen vergiftiging mogelijk. Het lichaam van de pomp is in porselein en de pijpen in glas; de pomp geeft 600 pinten per uur.

4 October : In de gemeenteraad verdedigt schepen De Maere-Limnander een voorstel tot oprichting van een maatschappij, die een badhuis zal bouwen. De schepen toont het nut aan van "les bains et lavoirs économiques" en wel omdat "les soins du corps sont entièrement ignorés de l'ouvrier". Op 30 oktober zal de gemeenteraad de statuten van een maatschappij Bains et Lavoirs publics goedkeuren. Het plan zou 100.000 fr. kosten. Er zijn echter geen belangstellenden om hun geld te plaatsen in de nieuwe maatschappij.

10 October : Lekkere porties konijn aan 32 centimes per portie. Alle zondagen en maandagen in Het Gouden Mandeken, Hooiaard, 28.

11 October : Men vestigt de aandacht van het schepencollege op de

noodzakelijkheid de Blaizantvest tussen de Brugse Poort en de Sassepoort te verlichten. Die weg, tussen twee waters gelegen, wordt 's avonds door veel werklieden, die van de verschillende fabrieken huiswaarts keren, gebruikt.

19 November : Men is reeds begonnen met de voorraad ijs voor de kelders op te doen. De naam Ijskelderstraat komt van het feit, dat vroeger daar kelders waren, waar ijs werd bewaard. Het maken van kunstijs begon pas op het einde van de 19° eeuw.

1 December : Bij de Kuldere (= weesjongens) zal een fanfare worden opgericht. Op 1 december overleed te Gent op 61-jarige leeftijd J.B. d'Hane-Steenhuyze, senator voor het arrondissement Aalst, oud lid van het Nationaal Congres en burgemeester van Elene. Hij woonde in de Veldstraat; hij werd begraven te Leeuwergem.

13 December : Het derde deel van de verzameling Borluut de Nordonck werd heden verkocht. Dit deel bevatte meer dan 12.000 stukken verdeeld in 2629 nummers (tekeningen en prenten) en heeft meer dan 40.000 F. opgebracht. Naast Gentenaars waren er ook een aantal vreemdelingen op de verkoping. Door de Koninklijke Bibliotheek te Brussel werden enkele loten aangekocht.

14 December : Heden overleed te Gent de student Adolf Dufranne. In een vorige bijdrage hebben we reeds gezien, dat Dufranne contact had met Bilén. Hij werd burgerlijk begraven op het kerkhof van de Dampoort. Dit verwekte heel wat opschudding. Gouverneur De Jaegher zond in dit verband een lang verslag aan de minister van binnenlandse zaken. (zie : H. Wouters : Documenten betreffende de geschiedenis der arbeidersbeweging 1853-1865 blz. 94). Het was de eerste burgerlijke begrafenis te Gent. De krant Le National van Brussel bracht een lang verslag van de begrafenis, verslag overgenomen en gecommuniqueerd door le Bien Public. (19.12.1859) Op het kerkhof van de Dampoort werden enkele afscheidsredenen uitgesproken, waaronder door M.J. Langlois van de vereniging Vlamingen Vooruit van Brussel, door Bilén en door E. Moyson. Deze drie personen zullen we samen straks opnieuw ontmoeten.

17 December : Te Gent had de eerste opvoering plaats van de opera Quentin Durward van Gevaert. Volgens de verslaggever in de G. v. Gent werd het een groot succes.

De broodprijzen waren in 1858 :

<i>Intra-muros</i>	3.1	14.2	25.4	25.7	15.8	7.11	12.12
Gebuild	33	31	30	37	32	29	31
Ongebuid	26	25	25	29	26	24	25
Rogge	15	15	15	19	16	16	17
<i>Extra-muros</i>							
Gebuild	32	30	29	36	31	28	30
Ongebuid	23	24	24	28	25	23	24
Rogge	14	14	14	18	15	14	16

In 1858 waren de broodprijzen het laagst sedert 1841 (in 1845 waren ze praktisch gelijk aan de prijzen van 1858). Ook het aantal behoeftigen gesteund door het Liefdadigheidsbureau bereikte het laagte peil sedert 1841 en bedroeg thans 17,9 %.

In het blindenhuis (Coupure) werd een school ingericht om de blinden te leren lezen. (Het Braille-schrift dateert van 1829-1834). Door de opening van het slachthuis had de verkoop van vers vlees aan huis een grote uitbreiding genomen. In 1858 vroegen 151 slaggers de toelating om vers vlees te verkopen. In 1859 zullen nog 31 aanvragen worden ingediend.

Na de stakingen in 1857 moeten we even het sociaal gebeuren van 1858 onderzoeken. In de kranten vinden we praktisch niets. Het archief Reeks R 7 U-1857-1865, dat politierapporten bevat, vermeldt wel enkele stakingen : op 27 maart bij Storme-Brasseur, op 28 april bij Parmentier, op 27 juli bij Morel. Telkens zijn het de wevers, die staken voor loonsverhoging.

We hebben reeds gezien, dat E. Moyson belangstelling had voor het lot van de textielarbeiders. Alhoewel hij sedert 1857 te Brussel verbleef, onderhield hij nauwe betrekkingen met het Gents arbeidersmilieu. Te Brussel had E. Moyson contact met de vereniging Vlamingen Vooruit, die in mei 1858 was opgericht en zich noemde "een vrijzinnige maatschappij met als doel de opbeuring van het Vlaamse volk bij middel van de moedertaal". E. Moyson wenste een Belgische werkersvereniging op te richten. De geschiktste vertrekbasis was natuurlijk Gent. Zeker op initiatief van E. Moyson werd te Gent op 25 december een feest ingericht, waarop aan Bilen zijn geschilderd portret zou worden overhandigd. Reeds op 24 december schrijft de hoofdcommissaris van Gent aan de procureur des Konings een brief, waarin hij het programma van het komend feest meedeelt. Op zaterdag 25 december werden de afgevaardigden van de vereniging Vlamingen Vooruit, leden van een Brusselse bronsgietersvereniging en een twintigtal Belgische werklieden van Roubaix aan het station afgehaald en vergezeld van een 900 Gentse wevers trok de stoet naar het

Spiegelhof. 's Avonds had er een eetmaal plaats.

Op zondag 26 december werd in het Spiegelhof een meeting gehouden, voorgezeten door Claerhout en Thys van de Brusselse brongie-
ters, Langlois ook van Brussel en E. Moyson. In zijn rapport schrijft
de politiecommissaris : "Le sujet de leurs discours était l'enseigne-
ment obligatoire". Wel werden ook andere zaken besproken; zeker
werd het belang van de samenwerking aangetoond.

Volgens het politieverslag werd de rust niet verstoord.

De Gentse pers schonk weinig belang aan deze manifestatie.

Op 4 januari 1859 zal le Bien Public nog eens de vergadering bespre-
ken en verwijst in dit verband naar de Brusselse krant Le National,
die tamelijk uitvoerig de meeting heeft behandeld. E. Moyson slaag-
de niet in zijn poging een Belgische werkersvereniging op te richten.
Wat later zal de poging met meer succes hernomen worden.

1858 was een rustig jaar. Op wereldvlak kunnen vermeld worden :
de verschijningen van de H. Maagd aan Bernadette Soubirous te Lour-
des, de geboorte van de Zweedse schrijfster Selma Lagerlof, van
Puccini en van Max Planck, de grondlegger van de quantenleer. De
eerste Pullmantreinen rijden door Europa.

M. STEELS

(1) Zie : H. J. Elias : Geschiedenis van de Vlaamse Gedachte, deel 2 blz. 332.

Elias schrijft op blz. 332 : "We weten niet in hoever deze oproep gevolg heeft gehad". We weten nu, dat ongeveer 500 Gentse textielarbeiders hun loon voor half uur werk hebben gegeven.

Noot : In het artikel "Gent in 1856" wordt er gesproken over de Société Littéraire Gantoise, die gevestigd was in de Sint-Janstraat 18. Deze maatschappij is niet te verwarren met de maatschappij Le Club of Club des Nobles, die als ondertitel had "société littéraire" en gevestigd is in het Hotel Faligan op de Kouter. (zie Pr. Claeys : Pages d'histoire locale blz. 103).

GENTSE STADS- EN BINNENHUISGEZICHTEN IN FUNCTIE VAN DE ADRESKAART

Als er adreskaarten (reklamekaarten) zijn die ons, waarachtige Gentenaars, in alle talen, jaja, aanspreken, dan zijn dat wis en zeker die kaarten waarop bekende of anonieme handen een of ander stadsgezicht afgebeeld hebben. Met name afbeeldingen van gebouwen die mogelijk niet meer bestaan. Waarom we voor die schijnbaar te verwaarlozen dingen dan zoveel belangstelling betonen ? Zeer zeker niet wegens hun veronderstelde iconografische waarde (1), maar veeleer omdat zowel de heemkundige als de volkskundige niet weinig baat hebben bij de bestudering ervan.

Wie degenen waren die in de jaren '40 van de vorige eeuw - want het gros van de bewaarde exemplaren dateren uit die jaren - bij een van de talrijke steendrukkers van de stad een of meer soorten kaarten besteld hebben ? In de eerste plaats waren dat de drukkers zelf, die - wie zich zelf helpt, helpt een goede vriend - hun uiterste best deden om met kwaliteit voor de dag te komen. In de tweede plaats was het het leger horecamensen die met hun litho's probeerden elke concurrent de baard af te doen. Doch over dat legertje straks meer.

Zoals gezegd besteedden onze drukkers een bijzondere zorg aan de afwerking van hun producten, die, zoals te begrijpen is, in groten getale verspreid werden.

Zowel de openbare bibliotheken (G.U.B.) als de private (Mus. v. Volkskunde, Mus. v. Sierkunsten, Hoger St.-Lucasinstituut); zowel de grote als de kleine verzamelaars, allen gingen en gaan er nog prat op de gelukkige bezitters te zijn van rijke of minder rijke collecties kaarten.

Al de drukkers in ogenschouw nemen van wie dergelijke gelegenheidsdruksels bewaard zijn, heeft geen zin. Laten we alleen aan *die* kunstenaars herinneren die werkelijk prachtwerk geleverd hebben : F. & E. Gyselynck, Cammenstraat; P. Vande Steene, Burgstraat 23; de Gebr. Vande Steene, Burgstraat 23; Mertens zoon, Koeistraat 8; T.